

Els rostres i les vides de 35.000 brigadistes

Un portal interactiu recupera la història individual dels voluntaris que van lluitar a la Guerra Civil

SÍLVIA MARIMON Barcelona ACTUALITZADA EL 28/06/2015 22:27

Cartells de propaganda de les Brigades Internacionals. / CRAI BIBLIOTECA DEL PAVELLÓ DE LA REPÚBLICA DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

S'ha escrit molt sobre els més de 35.000 homes i dones que el 1936 van venir a Espanya convençuts que, derrotant Franco, evitarien una guerra mundial. Van venir a peu, en bicicleta, en tren i en vaixell, des de Sud-àfrica, Mongòlia, Cuba, Palestina, Algèria, l'Índia, França, la Gran Bretanya... La majoria eren joves, idealistes i d'esquerres. Mai havien agafat una arma i un terç van morir a les trinxeres. "Sempre s'ha parlat dels brigadistes com a conjunt o sobre la posició que ocupaven militarment o políticament. Ara, per primera vegada, el portal web [Sidbrint](http://sidbrint.ub.edu/es/content/sidbrint) (<http://sidbrint.ub.edu/es/content/sidbrint>) posa a l'abast de tothom les seves històries individuals", explica Lourdes Prades, responsable del CRAI Biblioteca del Pavelló de la República de la Universitat de Barcelona (UB). De moment, al portal ja es poden trobar les històries de 7.450 brigadistes. L'objectiu és arribar a tenir-los tots: "Haurem de corroborar també si realment van ser 35.000 brigadistes els que van venir a Espanya", detalla Prades.

El recorregut, en un mapa

A través de Sidbrint es pot resseguir la història de cadascun d'ells: el seu origen, la professió, els diferents àlies amb què se'ls coneixia, els fronts on van lluitar i quin va ser el seu destí final. A cada història se li adjunten les fonts documentals: llibres, cartes, retalls de diaris, cartells, fulls volants... "De moment tenim 900 fonts documentals però podem arribar a les 10.000", assegura Prades. La web també incorporarà un mapa que permetrà localitzar geogràficament la trajectòria de cada brigadista. Es podrà recórrer virtualment el seu trajecte: des de la seva ciutat d'origen, les batalles i el destí final, massa sovint una fossa comuna o els camps de concentració francesos. "Van venir brigadistes d'arreu del món, alguns sense possibilitats de retornar; va ser l'última guerra romàntica per la capacitat que va tenir de mobilitzar milers de voluntaris", assegura Antoni Segura, director del Centre d'Estudis Històrics Internacionals (CEHI).

Entre els que van venir a lluitar a favor de la República hi havia també alemanys antifeixistes. "Com a historiador alemany no tinc cap dubte que serà una eina molt valuosa", assegura Walther L. Bernecker, catedràtic de la Universitat d'Erlangen-Nuremberg. "Mai abans ningú ha intentat donar visibilitat a cada un dels brigadistes que van venir a lluitar", afegeix. Bernecker explica que a Espanya hi van venir molts alemanys que esperaven que guanyant Franco aconseguirien fer fora Hitler: "La majoria eren comunistes i hi havia molts escriptors, era una de les professions més representades. Estaven convençuts que la Guerra Civil Espanyola era també una batalla decisiva per als alemanys i que la derrota del feixisme internacional voldria dir també el triomf de les forces de la llibertat". El destí de molts d'aquests alemanys antifeixistes va ser tràgic: "No van poder tornar a Alemanya. Es van quedar a Espanya fins al gener del 1939. Més tard els van tancar als camps francesos i, amb el règim de Vichy, van ser deportats a l'Alemanya nazi", detalla Bernecker.

Molts enigmes

Molts dels perfils que mostra la web estan incomplets. Hi falta informació sobre el destí final, quines batalles van lliurar o, fins i tot, quin era el país d'origen de molts brigadistes. És el cas, per exemple, de la misteriosa Paula Draxler. Se'n sap que va formar part de l'exèrcit de terra i de quina manera: com va morir -la Gestapo la va arrestar el 1944 a Lió i es va suïcidar-, però no d'on venia ni quants anys va passar a Espanya. Tampoc es té gaire informació sobre Emma Bachmayer, una jove vienesa que va formar part de l'exèrcit de terra i va ser deportada a Ravensbrück. D'un altre brigadista només se'n sap el nom, Belaïda, i que era d'origen algerià. Va morir durant els primers mesos de la Guerra Civil a Valdelinares. Hi ha brigadistes d'arreu del món, fins i tot un pilot de caça jamaicà: Whitey. No se sap si va sobreviure a la guerra.

El portal web ja ha rebut sol·licituds de familiars de brigadistes d'arreu del món que intenten trobar els seus avis, besavis, oncles... També molta gent s'ha ofert per afegir-hi documents personals.

Prades va engegar aquest ambiciós projecte el 2008, amb la desapareguda Montserrat Sebastià, i compta amb un equip de 33 investigadors i el suport de nou universitats catalanes, espanyoles i europees.

Voluntaris amb noms i cognoms: Poetes, metges, sastres i pintores amb ideals comunistes

Bill Aalto

Aalto procedia dels Estats Units i era poeta, homosexual i comunista, tres peculiaritats que van fer que no tingués una vida fàcil. Tinent de la XV Brigada Internacional, va patir rebuig social i degradació militar, des del mateix Partit Comunista, per la seva homosexualitat. Va morir de leucèmia el 1958.

Gustaw Heilbrun

Metge psiquiatre alemany, va ser el cap de servei sanitari de la 45a Divisió. Va morir metrallat per l'avió del considerat el màxim as de l'aviació feixista Joaquín García Morato (el qual va morir creient que havia acabat amb la vida de l'escriptor i revolucionari hongarès Máté Zalka), el juny del 1937.

Máté Zalka

Escriptor i oficial hongarès, va ser comandant de la Divisió Luckács, de la XII Brigada Internacional i de l'Agrupació Nord d'Ozca. El juny del 1937 el seu automòbil va ser tocat per la infanteria franquista i va morir. El seu enterrament a la ciutat de València va constituir una gran demostració de dol.

Alloca Tommaso

És un misteri quin va ser el destí d'aquest sastre italià que va ser capità del primer esquadró de cavalleria de la XV Brigada Internacional. Abans de la Guerra Civil mai havia vist una arma. Hi ha dos versions sobre quin va ser el seu final. Alguns testimonis defensen que el van afusellar a Madrid. D'altres, que va estar pres a Albacete i al castell de Castelldefels fins al gener del 1939 i que, quan va acabar la guerra, se'n va anar a París i va acabar en un camp de concentració.

Lan Adomian

D'origen ucraïnès, va arribar a Espanya procedent dels Estats Units. Era violinista i va musicar les cançons La Guerra, madre i Las puertas de Madrid de Miguel Hernández. Estava casat amb Margarita Nelken, una de les fundadores de la Unión de Mujeres Antifascistas. Formava part de la Brigada Lincoln i va sobreviure a la guerra. Va morir a Ciutat de Mèxic l'any 1979.

Felicia Browne

Brown va ser la primera víctima entre els brigadistes britànics internacionals. Era londinenca i pintora. Va morir en combat, a l'Aragó, el novembre del 1936. Formava part del batalló British Battalion - Saklatvala - Radford. Abans de l'esclat de la guerra, vivia amb la seva amiga Nancy Johnstone a la Costa Brava.

Comparteix a facebook (https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://ara.cat/_52884224?s=f)

Comparteix a twitter (http://twitter.com/share?url=http%3A%2F%2Fara.cat%2F_52884224%3Fs%3Dt&via=diariARA&text=Els%20rostres%20i%20les%20vides%20de%2035.000%20brigadistes%20)

Comentaris

()

© ARA Manifest fundacional (/manifest_fundacional.html) Qui som (/qui_som.html)

Espai del subscriptor (<https://subscripcions.ara.cat/espai/>)

Publicitat (/publicitat.html) Avis legal (/avis_legal.html) Contacte (/contacte.html)

 Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència (<http://presidencia.gencat.cat/ca/>)